

17/07/2024

077-5006206

052-6885006

הזכות להימנע מהפללה עצמית

אין אדם (עד או נחקר) חייב להשיב על שאלה או למסור ראייה אם יש בה הודיה בעובדה שהיא יסוד מיסודותיה של עבירה שהוא מואשם בה או עשוי להיות מואשם בה.

הזכות לחסיון מפני הפללה עצמית, הקרויה גם זכות השתיקה, היא זכות יסוד המעניקה לכל אדם פטור מלהשיב על שאלות מפלילות או למסור ראיות מפלילות, בין בהליכי חקירה ובין במשפט עצמו.

הזכות להימנע מהפללה עצמית מוסדרת הן בסעיף 47(א) לפקודת הראיות, לפיו **"אין אדם חייב למסור ראייה אם יש בה הודיה בעובדה שהיא יסוד מיסודותיה של עבירה שהוא מואשם בה או עשוי להיות מואשם בה"**, והן בסעיף 2(2) לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות) 1927, לפיו יהיה הנחקר **"חייב להשיב נכונה על כל השאלות, שיציג לו בשעת החקירה אותו פקיד משטרה, או פקיד מורשה אחר כנ"ל, חוץ משאלות שהתשובה עליהן יהיה בהן כדי להעמידו בסכנת אשמה פלילית"**. בנוסף ראו לעניין זה את סעיף 28(א) לחוק המעצרים, שעניינו במתן הזדמנות לאדם להגיב טרם החלטה לעוצרו, כאשר על הקצין הממונה מוטלת החובה להזהירו קודם לכן כי אינו חייב לומר דבר העלול להפלילו וכי הימנעותו מלהשיב על שאלות עשויה לחזק את הראיות נגדו.

הרציונאל העומד מאחורי הזכות לחסיון מפני הפללה עצמית נועד, בין היתר, להקל על המצוקה בה מצוי אדם הנדרש להשיב לשאלות מפלילות, שכן ללא החסיון היה עומד בפני **טרילמה** (הכרעה בין שלוש חלופות) במסגרתה היה עליו לבחור באחת מבין אלה:

1. למסור את האמת ולהפליל עצמו.

2. לשקר ולהסתכן במתן עדות שקר.

3. לסרב להעיד ולהסתכן בהליכי בזיון בית המשפט.

על החוקר להודיע לחשוד הנחקר במשטרה לגבי זכותו להימנע מהפללה עצמית. חובת היידוע לגבי הזכות להימנע מהפללה עצמית נועדה לוודא כי החשוד ער לזכות זו בעת חקירתו, וכי הוא ויתר עליה במודע ומתוך רצון חופשי בעת מסירת אמרתו, שהרי מושכלות ראשונים הם שהזכות להימנע מהפללה עצמית מהווה חלק בלתי נפרד מהזכות למשפט הוגן, וכן זכות משלימה לזכות להיוועץ בעורך דין פלילי ולהיות מיוצג על ידו. שימוש באמצעים בלתי כשרים הגורמים לפגיעה מהותית בזכות זו עשויה להביא לפסילת ההודאות שהושגו בעקבות זאת.